Asiantuntijalausunto Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan osaajareservin perustamisesta

KEHA-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan osaajareservin perustamisesta (U 7/2024 vp) Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

KEHA-keskus pitää ehdotusta ja sen tavoitteita kannatettavina. KEHA-keskus näkee, että EU-tasolla toteutettava osaajareservi tukee KEHA-keskuksen tavoitteita edistää kansainvälistä rekrytointia kansallisesti. KEHA-keskus pitää myös kannatettavana sitä, että jäsenvaltiot voivat osallistua EU:n osaajareserviin vapaaehtoisesti.

Ehdotuksella säädettäisiin perustettavan osaajareservin tietoteknisestä alustasta. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan tietoteknisen alustan yhteensopivuus kansalliseen tietotekniseen järjestelmään (Työmarkkinatori) tulee varmistaa ja osaajareservin tietoteknisen järjestelmän tulisi olla integroitavissa kansalliseen järjestelmään, jotta vältytään useiden päällekkäisten järjestelmien käytöltä. Päällekkäisten järjestelmien voidaan katsoa luovan osaajia rekrytoiville yrityksille vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden, jolloin riskinä on, että osaajareservin käyttöaste jää matalaksi. KEHA-keskuksen arvion mukaan kansallisen alustan ja osaajareservin integraatiosta koituu kustannuksia, jotka tulisi huomioida kansallisen yhteyspisteen määräraha ja henkilöstö resurssoinnissa.

Ehdotuksen mukaan osaajareserviin osallistuvien työnantajien tulisi täyttää relevantin kansallisen ja unionin lainsäädännön vaatimukset, minkä lisäksi jäsenvaltiot voisivat ottaa käyttöön lisäehtoja osaajareserviin osallistumiseksi. KEHA-keskus pitää tätä kannatettavana ja tärkeänä, jotta voidaan varmistua siitä, että osaajareserviä rekrytoinnissa hyödyntävät työnantajat toimivat kansainvälisissä rekrytoinneissa eettisesti kestävällä tavalla. KEHA-keskus näkee tärkeänä, että kansallisille viranomaisille taataan mahdollisuus puuttua mahdollisiin alustalla tapahtuviin väärinkäytöksiin ja rajoittaa väärinkäytöksiin syyllistyneiden työnantajien pääsyä alustalle.

KEHA-keskus pitää kannatettavana, että EU:n laajuisista työvoimapula-ammateista annettuun listaan voitaisiin tehdä kansallisia mukautuksia. Kansallisten mukautusten voidaan katsoa lisäävän osaajareservin

Y-tunnus 2296962-1
PL 1000, 50101 Mikkeli
Kutsunumero 0295 020 000
kirjaamo.keha@ely-keskus.fi
www.keha-keskus.fi

relevanssia osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa kansallisesti. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan kansallisia mukautuksia tulisi kuitenkin voida tehdä useammin kuin kerran vuodessa, jotta työvoimatarpeet vastaisivat mahdollisimman hyvin esimerkiksi saatavuusharkinnassa käytössä olevia alueellisia työlupalinjauksia, joita päivitetään puolivuosittain.

KEHA-keskus pitää tärkeänä, että osaajareserviin rekisteröityneet työnhakijat omaisivat Suomen kansallisten työvoimatarpeiden näkökulmasta relevanttia osaamista. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan osaajareservin tietoteknisen alustan tulisi mahdollistaa työnhakijoiden profiilien suodattamisen työvoimapula-ammateista annetun listauksen kansallisten mukautusten perusteella. KEHA-keskus näkee osaajareservin potentiaalisena riskinä järjestelmään kertyvien profiilien vastaamattomuuden suhteessa kansallisiin työvoimapula-aloihin, mikä voisi johtaa paitsi siihen, että työnantajat eivät kykenisi hyödyntämään osaajareserviä rekrytoinneissaan, niin myös siihen, että osaamiseltaan kansallisia tarpeita vastaavat työnhakijoiden profiilit katoaisivat isoon profiilien massaan.

Asetuksella ehdotetaan säädettävän osaajareserviin liittyvän tiedon saatavuudesta ja tukipalveluista. KEHA-keskus katsoo, että osaajareserviin liittyvä velvoite työnantajille ja työnhakijoille suunnatun tiedon helposta saavutettavuudesta alustalla tulee voida kansallisesti järjestää siten, että osaajareserviin liittyvä tieto on ensisijaisesti kansallisilla alustoilla ja sivustoilla (Työmarkkinatori ja Work in Finland –sivusto), jolloin vältettäisiin tiedon pirstaloituminen ja päällekkäisyydet.

Ehdotuksella säädettäisiin kansallisten yhteyspisteiden velvollisuudesta antaa rekisteröityneille työnhakijoille ja osallistuville työnantajille pyydettäessä lisätukea ja valinnan jälkeistä apua. KEHA-keskus katsoo ehdotuksen sisältämän neuvontavelvollisuuden laajaksi ja mahdollisesti hyvinkin merkittäviä henkilöstöresursseja vaativaksi velvoitteeksi. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan yhteyspisteiden neuvontavelvollisuus tulisi olla kansallisesti rajattavissa siten, että jäsenvaltiot voisivat itse määritellä riittävän neuvonnan tason. Tämän lisäksi mahdollisimman suuri osa neuvonnasta tulisi voida järjestää automatiikkaa hyödyntäen mm. erilaisten automaattitiedotteiden, chatbottien ja valmiiden sivustojen avulla. Mikäli neuvontavelvollisuus kuitenkin säilyy ehdotuksen esittämässä laajuudessa, tulee kansallisille yhteyspisteille turvata riittävä resurssointi neuvonnan järjestämiseen.

KEHA-keskus katsoo, että mikäli Suomi osallistuu osaajareserviin, tulisi kansallinen yhteyspiste sijoittaa KEHA-keskuksen Work in Finland -toimintoon, koska kyse on kansainväliseen rekrytointiin liittyvästä kansallisesta koordinaatio- ja viranomaistehtävästä. Kansallisen yhteyspisteen tehtävät ovat laajat sisältäen mm. digitaalisten järjestelmien kehittämiseen, työvoimapula-alojen tunnistamiseen ja työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin tukipalveluihin liittyviä tehtäviä. Tehtävien hoitaminen edellyttää riittävää resurssointia ja uusien resurssien osoittamista tehtävien hoitamiseen.

Tämä asiakirja KEHA/18339/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/18339/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Heikkilä Heikki 11.03.2024 08:32

Esittelijä Westerlund Jaakko 11.03.2024 08:29